

Η ελπίδα σε σχέση με την πίστη και την αγάπη*

Του Γεωργίου Α. Τσανανά

Παλαιότερα χαρακτηρίζαμε την πίστη, την ελπίδα και την αγάπη ως τις τρεις «θεολογικές αρετές», που τις απαριθμούσαμε τη μία μετά την άλλη. Σήμερα τις βλέπουμε να εμπεριέχονται η μία μέσα στην άλλη και να συγκαθορίζονται μεταξύ τους. Δεν τις θεωρούμε πλέον ως τρεις τομείς της χριστιανικής ζωής, αλλά ως τρεις όψεις του ενός θεμελιακού γεγονότος της χριστιανικής ύπαρξης.

Η πίστη και η αγάπη συνδέουν τον άνθρωπο με τον Τριαδικό Θεό, από τον οποίον ενεργώς περιμένει την εκπλήρωση των επαγγελιών, πράγμα ακατόρθωτο χωρίς την ελπίδα. Χωρίς την πίστη στον Χριστό η ελπίδα καταντά μετέωρη ουτοπία: χωρίς όμως την ελπίδα η πίστη ξεπέφτει και νεκρώνεται. «Αίμα της πίστεως η ελπίς, υφ' ης συνέχεται... η πίστις. Διαπνευσάσης δε της ελπίδος δίκην εκρυνέντος αίματος το ζωτικόν της πίστεως υπεκλύεται». «Η ελπίδα που κινητοποιεί προς ανακαίνιση της ζωής χρειάζεται την πίστη για να βρει βεβαιότητα... Χωρίς πίστη δεν μπορεί η ελπίδα να γελά και χωρίς ελπίδα δεν μπορεί να αγαπά η πίστη». Ο πιστός ελπίζει για να γνωρίσει τι πιστεύει. Η ελπίδα ανοίγει την πίστη προς το μέλλον. «Η ελπίδα είναι η εσχατολογική όψη της πίστεως... η ελπίδα είναι η επιστροφή προς τα εμπρός, προς την εσχατολογία». Η ελπίδα κρατάει την πίστη σε κατάσταση συναγερμού, στράτευσης και πορείας.

«Ο τρόπος ύπαρξης της πίστεως, που απελευθερώνει την ελπίδα, είναι μόνον η αγάπη». Η αγάπη είναι ελπίζουσα και η ελπίδα αγαπώσα. Η ελπίδα είναι τυφλή χωρίς την πίστη και κενή χωρίς τα έργα της αγάπης. «Κράτος αγάπης η ελπίς... ελπίδος έλλειψις, αγάπης αφανισμός». Η στηριγμένη στην πίστη ελπίδα είναι η ανεξάντλητη πηγή για τη δημιουργική και εφευρετική φαντασία της αγάπης. Μεταφραζόμενη η ελπίδα σε αγάπη συνδέει με τον Θεό, που είναι η πηγή και ο τελειωτής και των δύο, μαζί με την πίστη. Στη χριστιανική ζωή η πίστη είναι το πρώτο, το πρωτείο όμως έχει η ελπίδα – λόγω της δημιουργικότητάς της, το δε μεγαλείο ανήκει στην αγάπη.

* Δημοσιεύθηκε στο: *Ελπίδα, διακονία και σωτηρία (Δυναμικότητα και στράτευση του Χριστιανισμού σήμερα)*, Θεσσαλονίκη 1975, σσ.70 (αυτοέκδοση). Β' έκδοση, Αθήνα 1980 (έκδ. «Μήνυμα»)